

ЛЮДИНА ЯК ТВОРІННЯ І ТВОРЕЦЬ КУЛЬТУРИ

Актуальність теми: в наш час культура є невід'ємною частиною людського буття. Більшу частину свого вільного часу люди приділяють культурі, самі того не розуміючи. Перегляд фільму, читання книги, чи просто прослуховування музики – все це зветься культурою. Завдяки культурним цінностям (об'єкти матеріальної та духовної культури, що мають художнє, історичнє, етнографічне та науковє значення) людина розвиває свій внутрішній світ, саму себе, що є дуже важливим саме в наші дні. Більшість сприймає та оцінює розвиток людини саме по культурних та загальних знаннях. Тому тема взаємодії людини та культури є такою актуальною. **Мета дослідження:** проаналізувати вплив людини на культуру, та культури на людину, охарактеризувати зв'язок та взаємозалежність людини та культури. **Об'єкт** – Людина як творіння і творець культури. Культура – сфера творчості та самореалізації людини. **Предмет дослідження.** Культура це реалізація людської творчості і свободи. Однак культура легко знаходить подібність самостійного життя: вона закріплена в символічних формах, які дістаються кожному поколінню в готовому вже вигляді і виступають як загальнозначущі зразки. Складається надіндивідуальна логіка культури, яка не залежить від примхи окремої людини і визначає думки і почуття великої групи людей. Тому справедливо буде сказати, що і культура творить людину. Однак ця формула буде вірна остільки, оскільки ми пам'ятаємо, що культура сама є продукт людської творчості: саме людина через культуру відкриває і змінює світ і саму себе. **Завдання дослідження:** дослідити культуру як реалізацію людської творчості та свободи; дізнатися який вплив має людина на культуру і культура на людину. Людина є творець, і лише в силу цієї обставини - творіння культури. Через культуру людина може долучитися до творчих досягнень безлічі геніїв, роблячи їх трампліном для нового творчості. Але це залучення здійснюється лише тоді, коли людина починає не просто споглядати культурні символи, а оживляти культурні смисли у власній душі і власну творчість. Культура і її смисли живуть не самі по собі, а лише через творчу активність натхненної ними людини. Якщо ж людина відвертається від культурних смислів, то вони вмирають, і від культури залишається символічне тіло, з якого пішла душа. Безумовно, в повсякденному житті важко помітити залежність культури від людини, швидше за наявності зворотна залежність. Культура є підставою людської творчості, але вона ж і утримує його в своїх смислових рамках, в полоні своїх символічних зразків. Але в переломні моменти, в епохи великих культурних переворотів раптом виявляється, що старі сенси вже перестають задовольняти людину, що вони стискають людський дух [1, с.88-89]. Кожен із нас хоча б раз у житті замислювався над тим, хто він, яке його призначення і що взагалі означає бути людиною. Один з відомих давньогрецьких філософів Арістотель спробував вийти за рамки природного погляду на людину, побачивши в ньому «суспільну істоту». При цьому він намагався відділяти «розумну душу» від «чуттєвої». Окрім того, людина є наділеною інтелектом істотою, вона ж являється унікальним творцем культури [2, с. 34]. Культура є реалізація людської творчості і свободи, звідси - різноманіття культур і форм культурного розвитку. Однак ситуація, культура легко знаходить подібність самостійного життя: вона закріплена в символічних формах, які дістаються кожному поколінню в готовому вже вигляді і виступають як загальнозначущі зразки. Тому справедливо буде сказати, що і культура творить людину. Однак ця формула буде вірна остільки, оскільки ми пам'ятаємо, що культура сама є продукт людської творчості: саме людина через культуру відкриває і змінює світ і самого себе. Досягненням безлічі геніїв, роблять культуру трампліном для нової творчості. Але це залучення здійснюється лише тоді, коли людина починає не просто споглядати культурні символи, а оживляти культурні смисли у власній душі і власну творчість. Справжня культура несумісна з натовпом, вона спрямована на особистість і твориться особистістю. Це не означає, що хтось позбавлений ролі творця культури. Адже кожна людина творить саму себе, вона завжди – продукт культурного саморозвитку. Але люди мають різні творчі здібності. Не всі вони творці невимірних культурних цінностей, і не тому, що в них «не вистачає таланту», а найчастіше тому, що переосмислення сталого, узвичаєного – важка праця людського духу. Культура - це формування і творчість [3, с. 55,61]. Саме у творчості з певною ясністю розкривається сутність людини як перетворювача миру, творець нових відносин і самого себе. Вважається, що більш правильно, більш точно визначати людину не як людину розумну, а й як людину - творця. З релігійної точки зору вважалося, що пріоритетом творчості володіє тільки Бог. Він є творцем світу й людини, а сама людина здатна лише здійснювати божественний задум недоступний людському розумінню. Поза культурою людина не може здійснювати себе в якості людини та реалізувати свій духовний потенціал. Культура є підставою людської творчості. Існує безліч культур що реалізувалися в людській історії. Кожна породжує свою специфіку, свою моральність та своє мистецтво. Вона завжди існувала як певна традиція. Відомо що творці культури, відомі генії людства, завжди прагнули відокремитися від загалу, тобто здійснити щось незвичайне, нове. Вчені довели, що загадка людської творчості криється насамперед у сфері свідомості людини [4, с. 99-101]. У всі часи людина виступала творцем матеріальної та духовної культур, була здатна творити нове, незважаючи на умови свого життя. Якщо творчість була можливою навіть у рабських умовах, у концтаборах, тюрмах, то, отже, загальна залежність творити культуру залежить не тільки від соціальних умов існування людей. Важливе значення тут мають здібності. У будь-якому суспільстві більшість людей поділяє загальноприйняті принципи та орієнтири, не наважується висловлювати оригінальні, незвичні ідеї, що суперечать загальноприйнятим. Важко втрачати зв'язок із собою подібними, зі сталим колом цінностей, поглядів, пристрастей та оцінок. Але культура розвивається як постійне переоцінення цінностей, творчість завжди є проривом у невідоме. Тому завжди знаходяться люди, які насмілюються виробляти свій погляд на речі, свої системи світобачення, йдучи на розрив із застарілими системами поглядів. Їм випадає нелегка доля, їх часто сприймають як диваків або ж як ворогів традицій, «порушників спокою». Ці люди – генії людства та творці нового в культурі – є істинними героями людства, бо без них ми б, напевно, й досі перебували на рівні печерного розвитку. Історію культури здійснюють власне такі особи, які постійно прагнуть розширити обрії культурного розвитку. Суть людського буття - творчість. Саме у творчості з певною ясністю розкривається сутність людини як перетворювача миру, творець нових відносин і самого себе. Вважається, що більш правильно, більш точно визначати людину не як людину розумну, а й як людину - творця. Проблема людської творчості залишається в центрі уваги суспільствознавців на протязі багатьох років. З релігійної точки зору вважалося, що пріоритетом творчості володіє тільки Бог. Він є творцем світу й людини, а сама людина здатна лише здійснювати божественний задум недоступний людському розумінню. У цьому положенні є певний сенс, адже визначити загальну доцільність людських дій, життя і творчості не так просто, ми, як правило, ставимо перед собою конкретну мету. Видатний німецький філософ XIX століття – Гегель якось зазначив, що людина володіє «хитрістю розуму», яка і відрізняє її від тварин. На його думку, ця хитрість полягає у тому, що людина ніколи не вступає у безпосередній контакт з природою. Вона намагається примусити одні сили природи діяти проти інших, і і наслідків такої взаємодії отримує певну користь для себе. Поза культурою людина не може здійснювати себе в якості людини та реалізувати свій духовний потенціал [5, с.33-37]. Культура є підставою людської творчості. Існує безліч культур що реалізувалися в людській історії. Кожна породжує свою специфіку, свою моральність та своє мистецтво. Вона завжди існувала як певна традиція. Відомо що творці культури, відомі генії людства, завжди прагнули відокремитися від загалу, тобто здійснити щось незвичайне, нове. Вчені довели, що загадка людської творчості криється насамперед у сфері свідомості людини. У всі часи людина виступала творцем матеріальної та духовної культур, була здатна творити нове, незважаючи на умови свого життя. Якщо творчість була можливою навіть у рабських умовах, у концтаборах, тюрмах, то, отже, загальна залежність творити культуру залежить не тільки від соціальних умов існування людей. Важливе значення тут мають здібності. Головне полягає в тому, щоб саме буття людини стало творчим, насиченим пошуком, знахідками, відкриттями. Найкращий спосіб розвинути свої творчі здібності - це творити культуру, засвоювати і утверджувати культурні цінності у всіх сферах суспільного і особистого буття. Сучасна філософія поставила питання людини і культури дуже близько. Так як проблеми людини і культури дуже тісно пов'язані в повсякденному житті, у всіх сферах людської діяльності. Тому сучасна філософія «вийшла з берегів» філософії на широке поле сучасної культури. А перш за все в такій важливій і необхідній сфері діяльності людини як сфера цінностей. От чому сучасні філософи приділяють велику увагу вивченню етики, естетики, права і держави, релігії і науки, антропології, етнографії, психології, педагогіки, літератури і мистецтва. Сучасні філософи - люди культури в самому високому значенні цього слова. Багата світова культура притаманна їм органічно: вона їх ґрунт, середовище, повітря, вони в ній росли, виховувалися, жили і вмирали. Вона пронизала все їхнє життя і всю їхню творчість. Тому нічого немає дивного в тому, що питання культури знаходились і будуть знаходитись у центрі їх уваги: на культуру вони покладають свої надії і уповання, з нею вони пов'язують долю людства. Цінності культури для них завжди були і залишались вищими цінностями. Цим і пояснюється широка увага до питань культури взагалі. Всі ми повинні розуміти що з ретроспективи народжується перспектива, з історії - теорія, з традицій - справжнє новаторство. Отже культура - це наше майбутнє. Культура як багаторівневий феномен – творіння людського роду. З часом людина вже не може відокремити себе з культури, а навпаки, намагається визначити роль і цінність її в повсякденності. Також культура – вагомий чинник у процесі людинотворчості, формуванні духовного світу особистості, основа світоглядних засад особи і суспільства загалом. У процесі культуротворення людина відновлює і розвиває свій дух, що сучасна цивілізація не завжди оцінює схвально. Тому культуротворчість відбувається в постійній боротьбі з цивілізаційними процесами, які прагнуть приручити людину, зробити її сліпою іграшкою в руках тих сил, чия сутність не пов'язана з цілями, завданнями і сенсом людського життя [6, с. 45-48]. **Висновки:** Отже, сучасна людина перебуває в дезінтегрованій системі координат, існує між культурою і цивілізацією, тому риси «культурної людини» кінця XX ст. відображають цю подвійність: толерантність (терпимість), професіоналізм, здатність до духовного саморозвитку і самовдосконалення. Зміни в процесах

культуротворчості, зумовлені новими інформаційними технологіями, амбівалентні: з одного боку – поява додаткових можливостей для розвитку культуротворчої здатності, з іншого – суттєво змінюється «якість» культуротворчої свободи; процес творення культури трансформується відповідно до особливостей інформаційної дійсності, що уможливило перетворення буття-в-культурі на нову онтологічну реальність. Отже, культуротворчість і далі є адаптивною стратегією, створюючи умови для продовження людської історії як «зрозумілого буття» у кризових станах культури.

Список використаних джерел

1. Александрова А. Отчуждение как форма развития культуры. К.: Самвотас, 1996. 385с.
2. Арнольдов А. Человек и мир культуры: введение в культурологию. М.: Изд-во МГИК, 1992..322с.
3. Бех І. Виховання підростаючої особистості на засадах нової методології // Педагогіка і психологія, 1999, №3. С. 5–14.
4. Губерський Л. Культура. Ідеологія. Особистість: Методолого-світогляд. аналіз. К.: Знання України, 2002. 168 с.
5. Леонтьева В. Образование как феномен культуротворчества. М.: Рост, 1995. 146 с.
6. Леонтьева В. Культуротворческий процесс: основания и начала. Х.: Б.и., 2003. 167 с.